

Soldaterlegatet

Beskæftigelsesudvalget og
forsvarsudvalget

København, den 13. december 2019

Kære medlemmer af beskæftigelses- og forsvarsudvalget

Siden 2013 har Soldaterlegatet påpeget gennemgående problemer i arbejdsskademyndighedernes behandling af veteraners psykiske arbejdsskadesager, senest ved offentliggørelsen af en omfattende analyse af 693 sager i oktober 2019.

Rapporten rejser alvorlig kritik af myndighedernes sagsbehandling og juridiske vurderinger. Analysen viser, hvordan veteraner på et ulovligt grundlag får afslag på anerkendelse og erstatning. Kritikken angår særligt følgende:

- Belastningskriteriet: myndighederne stiller strengere krav, end lovgivningen tillader i forhold til den belastning, soldaterne skal have været udsat for. AES tager ulovligt hensyn til uvedkommende private årsagsfaktorer i deres begrundelse for afslag jvf. tidligere højesteretsafgørelse.
- Tidskriteriet: myndighederne stiller strengere krav til beviserne for den tidsmæssige sammenhæng mellem belastning og sygdom, end der er hjemmel til i lovgivningen. Generelt lægger man for lidt vægt på klare speciallægeerklæringer og udtalelser fra pårørende og for stor vægt på soldatens oprindelige udsagn om sit helbred, til trods for at denne type undgåelsesadfærd er karakteristiske PTSD-symptomer. (læs uddybning af kritikken i bilag 1)

Myndighederne erklærer sig i deres redegørelser enig i professor Bloch Ehlers fremstilling af juraen, men mener, at de ingen fejl begår, og at domstolene har blåstemplet deres praksis. Soldaterlegatets advokater og professor Bloch Ehlers er af følgende grunde ikke enige i den udlægning:

- Ankestyrelsen konkluderer at følge lovgivningen alene på baggrund af en håndfuld sager og ignorerer, at Soldaterlegatet har undersøgt 182 afviste sager, hvoraf 37 blev analyseret tilbundsgående af prof. Ehlers, som her finder alle 37 behæftet med fejl, således at de bør genoptages.
- Ankestyrelsens redegørelse støtter sig på få byretsdomme som alene tager udgangspunkt i retslægerådets udtalelse i sagerne uden nærmere undersøgelse af evt. fejl i myndighedernes sagsbehandling. Dommene er derfor irrelevante i forhold til rapportens kritik.

Tilbage står stadig, at retssikkerheden er brudt for psykisk skadede veteraner, fordi myndighederne ikke behandler alle sager i overensstemmelse med gældende ret.

Soldaterlegatet ser frem til at underbygge kritikken for udvalget og fremlægge anbefalinger (se bilag 2) ved høringen om veteraners arbejdsskadesager tirsdag den 4. februar 2020.

På Soldaterlegatets vegne

Peter Højland

Formand for Soldaterlegatet

Bilag 1.

Analysen konkluderer, at myndighederne ved bevisbedømmelsen stiller for strenge krav til, hvorvidt både kriteriet om exceptionelle belastninger og kriteriet om tidsmæssig sammenhæng med sygdommen er opfyldt. Desuden inddrages personlige omstændigheder hos soldaten, der ikke er hjemmel til at lægge vægt på. Derudover lægges blandt andet for stor vægt på Forsvarets formelle udtalelse om belastningerne og på soldatens oprindelige forklaring om sin tilstand. Men for lidt vægt på speciallægeerklæringerne og nærtstående vidner. Overordnet har man – uretmæssigt – gjort beviskravene for tunge for veteranen og i realiteten nærmest umulige at løfte, særligt når der er gået lang tid, før sagen er blevet anmeldt og behandlet. Særloven virker ikke, sådan som myndighederne administrerer den i praksis. Ved analysens sammenligning af afviste sager med lignende anerkendte tilfælde, fremstår forskellen i udfaldet heller ikke altid forklarligt – hvorfor retstilstanden må betegnes som uforudsigelig for veteranerne.

Konklusioner vedrørende belastningskriteriet:

- Der kræves undertiden for meget af belastningens styrke. Der er ikke hjemmel til at stille krav om livsfare eller direkte krigshandlinger, som der henvises til i nogle begrundelser.
- Man tillægger Forsvarets udtalelser om hændelserne en for afgørende betydning og tolker dem ofte negativt ved uklarhed, uden at søge dem uddybet eller suppleret på anden måde. Man afviser dem ofte heller ikke sammen med de medicinske erklæringer som samlet dokumentation.
- Der er ikke hjemmel til at inddrage personlige forhold som soldatens forudbestående sårbarhed, hjemlige faktorer under udsendelsen eller indtrufne begivenheder efter hjemkomsten, som det ses i flere begrundelser.
- Der kræves i flere af sagerne for meget af beviset: Beviskravet til veteranen bliver langt højere end de godt 50 % sandsynliggørelse, som er lovens almindelige krav.

Konklusioner vedrørende tidskriteriet:

- Ved vurderingen af tidsmæssig sammenhæng foretages der i flere sager en for streng bedømmelse af beviset for to ting:
 1. Der kræves undertiden for meget for at anse det for bevist, at symptomer på PTSD var debuteret indenfor 6 måneder efter hjemkomsten.
 2. Der kræves undertiden for meget for at anse det for bevist, at PTSD var fuldt udviklet inden for få år.

For begge forhold gælder, at

- a. Der lægges for stor vægt på soldatens egne udsagn og manglende sygdomsindsigt tidligt i forløbet, selvom undgåelsesadfærd og fortrængning netop er symptomer på PTSD,
 - b. Der lægges for lidt vægt på de medicinske erklæringer, ofte flere psykiatriske speciallægeerklæringer, trods klar beskrivelse af årsagssammenhæng og sikker diagnose. Senere erklæringer forkastes typisk, når veteranen har ændret forklaring, trods at dette netop kan skyldes hukommelsesproblemer som en del af PTSD-lidelsen,
 - c. Der lægges for lidt vægt på vidneforklaringer fra fx ægtefælle, venner, kolleger og andre, som har nært kendskab til veteranens reaktioner og udvikling, og som kan understøtte de medicinske erklæringer.
- Analysen viser, at Særloven ikke i alle sager har haft den ønskede effekt, idet myndighederne sjældent lægger tilstrækkelig bevismæssig vægt på speciallægeerklæringer der indhentes senere end 6 måneder efter hjemkomst fra missionen.

Bilag 2.

Anbefalinger

På baggrund af den alvorlige kritik af sagsbehandlingen, der rejses i den juridiske analyse, anbefaler Soldaterlegatet, at:

1. Samtlige afviste veteransager genoptages
2. Myndighederne og medarbejderne gøres bekendt med de materielle og formelle regler – særligt de komplicerede og uskrævede regler om kausalitet og hvordan man skal foretage en selvstændig vurdering af belastningskriteriet – så sagerne kan blive afgjort i overensstemmelse med gældende ret
3. Alle sager, der fortsat ikke finder anerkendelse, forelægges Erhvervssygdomsudvalget (medmindre sagen er åbenlyst irrelevant)
4. Man i alle sager om anerkendelse vender bevisbyrden, således at det pålægges myndigheden at sandsynliggøre, at veteranens psykiske lidelse er opstået af andre årsager end udsendelsen, når den tilstrækkelige belastning er bevist med den nødvendige grad af sandsynlighed